

KALENDARZ MATURZYSTY

Maturzysto!

Nie zwlekaj. Już dziś pomyśl o jutrze i zaplanuj efektywnie najbliższe miesiące.

WRZESIEŃ, CZYLI WYBIERAMY TEMAT ZE SZKOLNEJ LISTY

Jeśli jeszcze nie wiesz, jaki wybrać temat prezentacji ustnej, nie popadaj w pesymizm, ale pomyśl o tym, co lubisz, co Cię interesuje, co Cię ostatnio zaintrygowało. Wolisz oglądać filmy ambitne czy lubisz polskie komedie z okresu PRL-u? Czytasz do poduszki *fantasy* czy raczej wolisz poezję? Może fascynuje Cię szczególnie któraś z literackich postaci? Biografia pisarza? Artysty? O tym właśnie możesz mówić! Uczyń tematem Twojego wystąpienia to, czym sam się interesujesz, a wówczas połączysz przyjemne z pożytecznym i praca nad tematem nie będzie nużąca. Wybierz to, co lubisz. Lepiej z przyjemnością analizować język piosenek hip-hopu niż wynudzić się przy czymś, co Cię nie interesuje. Egzaminator tę nudę zaraz wyczuje, a entuzjastą się zachwyci. Jeśli nie możesz sobie poradzić, zwróć się o pomoc do nauczyciela, ale decyzję musisz podjąć sam.

Pamiętaj, że tematy zaproponowane przez szkołę mają charakter bardzo ogólny. To Ty precyzujesz, o czym chcesz mówić, jakie postawisz tezy, jaki materiał dobierzesz. Uciekaj od sztampy, banalnych przykładów, utartych opinii. Bądź twórczy, miej odwagę na samodzielne myślenie i oryginalne tezy. Podejdź do tematu indywidualnie. Nie powielaj schematów (np. nie naśluduj kolegów z poprzednich matur).

Jeśli nie czujesz się wybitnym humanistą, ale chodzisz do klasy z rozszerzoną informatyką, wybierz temat o wpływach języka Internetu i sms-ów na współczesną polszczyznę. Jeśli fascynują Cię liczby bardziej niż słowa – popracuj nad symboliką liczb, tak znamienne ugruntowaną w tradycji biblijnej. Jeśli pasjonuje Cię motoryzacja, poszukaj tematu, który umożliwi Ci analizowanie funkcji pojazdów w świecie przedstawionym współczesnych powieści i „filmów drogi”. Czyli: dla każdego coś dobrego. Wybierz temat zgodnie ze swoimi możliwościami, zainteresowaniami i talentem.

Zapamiętaj! Do 30 września musisz wybrać temat i wypełnić deklarację maturalną.

PAŹDZIERNIK – GRUDZIEŃ, CZYLI CZAS POSZUKIWAŃ TWÓRCZYCH

Teraz nadchodzi czas czytania i zbierania materiałów. Podczas tej pracy weź pod uwagę, do której grupy należy Twój temat – to ułatwi proces poszukiwań.

- A. Tematy z literatury
- B. Tematy o związkach literatury z innymi dziedzinami sztuki
- C. Tematy językowe

Jeśli wybierasz temat z grupy A, zbieraj materiał literacki – oprócz literatury podmiotu, czyli powieści, wierszy czy dramatów, poszukuj literatury przedmiotu. Będą to artykuły, prace zbiorowe, monografie dotyczące tematu. Zaglądaj do słowników literatury, które ułożono według haseł. Tam znajdziesz również autorów i tytuły rozpraw związanych z tematem. Przeglądaj także inne publikacje: słownik motywów literackich, słownik symboli, słowniki filozoficzne – wszystkie mogą zainspirować i poszerzyć wiedzę o temacie.

Szukaj materiałów nie tylko w Internecie, ale też w prasie weekendowej i tygodnikach, w telewizji, w bibliotece szkolnej i miejskiej, jeśli możesz, odwiedź czytelnię uniwersytecką. Zapoznaj się z numerami do Informacji Bibliotecznej (znajdziesz je w książce telefonicznej w każdym większym mieście) i do poradni językowych, które działają przy niektórych uniwersytetach. Ich pracownicy zawsze pomogą odnaleźć najodpowiedniejszą literaturę pomocniczą. Warto też odwiedzić antykwariat z książkami – sprzedawcy zwykle dobrze znają rynek księgarski i wiele mogą doradzić. Także w Internecie istnieją biblioteki on-line.

Pamiętaj, że przede wszystkim pomocy udzieli Ci Twój polonista, który wie najlepiej, gdzie i czego szukać. Takiej pomocy masz prawo oczekiwać.

Jeśli wybrany temat dotyczy **związków literatury z innymi dziedzinami sztuki** (grupa B), poszerz poszukiwania, np. o film, muzykę, sztuki plastyczne. Weź pod uwagę, że wszystkie omawiane dzieła mają wówczas równorzędne znaczenie. Poszukuj publikacji, dzięki którym poznasz język filmu, malarstwa czy muzyki.

Jeszcze inaczej trzeba pracować nad **tematem językowym** (grupa C). Musisz postarać się o dobry i bogaty materiał językowy. Jeśli na przykład wybierasz analizę języka gwary uczniowskiej, musisz znaleźć materiał do opracowania, czyli autentyczne wypowiedzi uczniów. Możesz nagrać fragment audycji telewizyjnej, w której wypowiada się młodzież albo zrobić ankietę, w której młodzi ludzie będą wypisywać żargonowe zwroty. Staną się przykładami dla poparcia Twoich tez. Zbieraj też odpowiednie publikacje z zakresu wiedzy o języku. Dowiedz się, jakiego działu językoznawstwa dotyczy temat prezentacji: np. onomastyki? semiotyki? stylistyki? – ułatwi to poszukiwania w bibliotecznych katalogach przedmiotowych.

Zapamiętaj! Musisz potwierdzić wybory dokonane we wrześniu. Jeszcze możesz podjąć decyzję o ewentualnej zmianie tematu.

Poproś polonistę o konsultację i zapytaj, kiedy możesz się na nią zgłosić.

STYCZEŃ – MARZEC: PLANOWANIE, CZYLI TRUDNA SELEKCJA TREŚCI

Przyszedeł czas na myślenie koncepcyjne i wstępne selekcjonowanie informacji. Masz materiały, wiedzę o temacie i tylko **15 minut**, by zaprezentować ją przed komisją. To naprawdę niewiele dla znawcy problemu! Dokonaj selekcji i kategoryzacji treści według następujących zasad:

- a. trzeba dokładnie przeanalizować każde słowo tematu, aby ustrzec się przed błędami kompozycyjnymi i merytorycznymi. Pamiętaj, że „portret psychologiczny kobiety” to nie to samo co „dzieje i charakterystyka kobiety”;
- b. lepiej komponować literaturę podmiotu zgodnie z zasadą kontrastu, np. „postawa buntownicza i postawa konformistyczna wobec życia” niż omawiać dwie takie same postawy bohaterów,
- c. lepiej przywołać mniej utworów, ale dokładniej je omówić; egzaminator nie ocenia liczby, ale jakość przedstawienia problemu,
- d. pamiętaj, że możesz wybrać książki nie tylko z listy lektur obowiązkowych.

Im bliżej matury, tym więcej pomysłów, więcej możliwości ujęcia tematu. Rozmawiaj o tym ze swoim polonistą. Jego doświadczenie i erudycja są niezastąpione.

Zapamiętaj! W tym czasie pracuj nad bibliografią, którą trzeba dostarczyć dyrektorowi szkoły.

KWIECIEŃ: CZAS OSTATECZNYCH DECYZJI MATURZYSTY, CZYLI PISANIE KONSPEKTU I ĆWICZENIA W PREZENTOWANIU TEMATU

Tak planuj pracę, by wcześniej przygotować konspekt prezentacji. Możesz go jeszcze skonsultować z polonistą. Stale przeglądaj lektury, o których powiesz w czasie prezentacji. Przypominaj sobie treść, tytuły rozdziałów, czas, miejsce wydarzeń, imiona bohaterów, wątki poboczne. Nie bagatelizuj bibliografii przedmiotu – o nią ma prawo zapytać egzaminator. Stań się ekspertem swojego tematu.

Bądź kreatywny. Sam szkicuj na kartce rysunki pomagające w opracowaniu tematu, przygotuj własne plastyczne syntezы. Stwórz tabelę, rysunek, mapę. Wypisuj trudniejsze pojęcia, które powinny zostać zawarte w prezentacji. Przygotuj materiały pomocnicze nie po to, by zdobiły salę egzaminacyjną, ale po to, by ułatwiały wypowiedź. **Nigdy nie zapisuj wypowiedzi w formie wypracowania. Nigdy nie ucz się na pamięć prezentacji.** Egzaminator natychmiast to zauważy, a Ty w sytuacji stresującej możesz po prostu zapomnieć „tekstu”. Ćwicz przed lustrem, obserwuj własne ciało – jak mówisz, jakie wykonujesz gestы, chodzisz czy stoisz nieruchomo. Ćwicz nie tylko prezentację tematu maturalnego, ale również autoprezentację.

Zapamiętaj! W ten gorący czas przed egzaminami nie zapomnij dopełnić obowiązku przyniesienia do szkoły bibliografii i ramowego planu wystąpienia napisanego na podstawie konspektu. Niezłożenie bibliografii w terminie jest równoznaczne z rezygnacją z egzaminu ustnego.

MAJ. KWITNĄ KASZTANY

Idź na egzamin jak po zwycięstwo. Pilnuj czasu wypowiedzi i nie przekraczaj 15. minut – zbyt długa wypowiedź może zostać przerwana przez egzaminatorów. Na pytania odpowiadaj rzeczowo. „Lanie wody” – to Twoje ryzyko. Nie mów komisji egzaminacyjnej, że nie potrafisz opanować stresu – przecież i tak to widać. Kulturalne zachowanie, spokój i uśmiech – to atuty człowieka, który zdaje egzamin dojrzałości.